

Beliren Yetişkinlik Döneminde Helikopter Ebeveynlik: Öz-Belirleme Kuramı Çerçevesinden Bir İnceleme

Asya Filiz¹, Aysun Doğan²

Filiz, A. ve Doğan, A. (2023). Beliren yetişkinlik döneminde helikopter ebeveynlik: Öz-belirleme kuramı çerçevesinden bir inceleme. *Nesne*, 11(29), 419-436. DOI: 10.7816/nesne-11-29-05

Anahtar kelimeler

Helikopter ebeveynlik, beliren yetişkinlik, öz-belirleme kuramı, psikolojik kontrol

Keywords

Helicopter parenting, emerging adulthood, self-determination theory, psychological control

Öz

Helikopter ebeveynlik çocuklarının hayatına aşırı müdahale eden, aşırı koruyucu ve çocuklarının karşılaştığı her problemi ortadan kaldırmaya çalışan ebeveynleri tanımlamak için kullanılmaktadır. Helikopter ebeveynlik aşırı kontrol, müdahale ve sıcaklık boyutlarını içeren bir ebeveynlik stildir. Belirli miktarda kontrol erken yaş dönemleri için gerekli olarak görülse de özerkliğin kazanıldığı ve aileden ayrışmanın yaşandığı beliren yetişkinlik döneminde ebeveynlerin kontrol davranışı olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmektedir. Beliren yetişkinlik dönemi bireylerin kendilerini ne ergen ne de yetişkin olarak tanımlayabildikleri, kendilerine odaklanarak kimliklerini keşfetmeye çalıştıkları ve önlerinde sonsuz olanakların var olduğuna inandıkları bir gelişim dönemi olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde helikopter ebeveynlik davranışları beliren yetişkinlerin kimlik keşfi sürecini olumsuz yönde etkilemekte ve bu yolla arada kalmışlık hissini arttırabilmektedir. Bu derlemede helikopter ebeveynlik ve beliren yetişkinlik kavramları ele alınacak ve bu kavramların birbiri ile ilişkileri incelenecektir. Helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlik dönemindeki etkilerinin incelendiği araştırmaların gözden geçirilmesi, bu etkilerin öz belirleme kuramı çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. İncelenen çalışmaların sonuçlarına göre helikopter ebeveynliğin etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde ele alınabilmesi için ihtiyaç duyulan boylamsal ve kültürel çalışmalara dikkat çekilmiştir.

Helicopter Parenting in Emerging Adulthood: An Examination within Self-Determination Theory Abstract

Helicopter parenting describes parents who constantly interfere with their children's lives, overprotect them, and try to eliminate problems their children face. It is a parenting style that includes intervention, warmth, and over control dimensions. Although a certain amount of control is indispensable at early ages, it has negative effects on emerging adulthood. The emerging adulthood period is defined as a developmental period in which individuals can define themselves as neither adolescents nor adults, try to discover their identities, and believe that they have endless possibilities. Considering the characteristics of this period, helicopter parenting negatively affects the identity discovery process and thus increases the feeling of being in between. Besides, excessive control, intervention, and assistance cause children to turn into adulthood without developing the necessary skills. In this review the concepts of helicopter parenting and emerging adulthood will be discussed and their associations will be examined. It is aimed to review the literature on the effects of helicopter parenting on emerging adults and to examine these effects within the framework of self-determination theory. Based on the outcomes of the studies reviewed, further emphasis has been highlighted on the need for longitudinal and cultural studies on the effects of helicopter parenting.

Makale Bilgisi

Geliş tarihi: 2 Ocak 2023

Düzeltilme tarihi: 26 Temmuz 2023

Kabul tarihi: 2 Ağustos 2023

Yazar Notu: Bu makale birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yaptığı yüksek lisans bitirme projesinin bir bölümünden oluşmaktadır.

DOI: 10.7816/nesne-11-29-05

¹ Uzm. Psk., TED Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, asyaafiliz(at)gmail.com, ORCID: 0000-0003-1781-5321

² Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, aysun.dogan(at)ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1885-8796

İyi bir ebeveyn-çocuk ilişkisi destek, ulaşılabilirlik, yanıt vericilik, sıcaklık ve yakın iletişim ile karakterize olmaktadır. Bu faktörlere ek olarak ebeveynin kontrol davranışı da bireylerin gelişiminde önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Grusec, 2008). Ancak kontrol, gelişim dönemine uygun biçimlerde kullanıldığında çocuk ve ergenlerin sağlıklı gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Aşırı kontrol, müdahale ve aşırı yardım davranışlarını içeren helikopter ebeveynlik ise yeni bir ebeveynlik tarzı olarak karşımıza çıkmaktadır. Helikopter ebeveynlik aşırı kontrol davranışını içerse de psikolojik ve davranışsal kontrol kavramları helikopter ebeveynliği tam olarak açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Helikopter ebeveynler kaygılı, bağımlı, sıcak ve aşırı katılımcı ebeveynler olarak tanımlanabilmektedir. Bağımlılık ve ebeveynin ayrılık anksiyetesi gibi faktörler helikopter ebeveynlerin çocuklarının kendilerine bağlılığını arttırmak için psikolojik kontrole başvurmaları ile ilişkili olarak görülmektedir (Bleys ve ark., 2018; Hock ve ark., 2013).

Helikopter ebeveynlik yeni bir ebeveynlik boyutu olarak değil var olan ebeveynlik stillerinin bir birleşimi olarak ortaya çıkmaktadır. Helikopter ebeveynliğin ortaya çıkmasında rol oynayan birçok faktör bulunmaktadır. Bunların başında 1946 ile 1964 yılları arasında Amerika'daki nüfus artışı nedeniyle oluşan 'bebek patlaması' dönemi gelmektedir (Hoffman ve ark., 2012). Bebek patlaması neslinin önceki nesillere göre daha rahat ve varlıklı bir hayat yaşadığı belirtilmektedir (Odenweller ve ark., 2014). Kültürel değişimlerin sonucu olarak bu neslin önceki nesillerden farklı bir yaşam tarzını benimsedikleri bildirilmektedir (Biggs ve ark., 2007). Bebek patlaması neslinin eğitim seviyesinin artması ve toplumsal değişimler aile yapılarının daha az çocuklu ailelere dönüşmesi ile ilişkili olarak görülmektedir (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014). Bununla birlikte ebeveynlerin ailedeki bütün çocuklarla daha fazla ilgilenme imkânı oluşmaktadır (Somers ve Settle, 2010b). Buna ek olarak, teknolojideki gelişmeler ebeveynlerin çocuklarının her anını izleme imkânına sahip olmalarını beraberinde getirmiştir. Segrin ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan bir araştırmada üniversite öğrencilerinin ebeveynleri ile günde birkaç kez veya haftada birkaç kez telefonla konuştuğu görülmüştür. Telefonlar bu nedenle "elektronik göbek bağı" olarak tanımlanmaktadır (Kelly ve ark., 2017). Ebeveynler çocukları ile telefon aracılığıyla gün boyu haberleşerek ya da nerede olduklarını takip ederek hayatlarına daha fazla dâhil olabilmekte ve bu sayede hayatlarını kontrol edebilmektedirler.

Teknolojik gelişmelerin yanı sıra sosyal ve ekonomik değişimler de ebeveyn davranışları ile ilişkili olmaktadır. Ekonomik ve sosyal değişimlerin sonucu olarak beliren yetişkinlik dönemi ortaya çıkmaktadır (Arnett, 2016). Bu dönemde helikopter ebeveynler çocuklarının kendi kendilerine bakım veremeyeceklerini düşünerek onlar yerine sorumluluk alıp, karar verebilmektedir. Son olarak, helikopter ebeveynliğin oluşumunda etkili olan bir diğer faktör ise toplumlarda şiddetin görünür hale gelmesi ve şiddet eylemlerinin yaygınlaşmasıdır. Bu nedenle ebeveynler çocuklarını koruma ihtiyacı hissetmektedir. Çocuklarının güvenliğini sağlamak istemeleri de aşırı koruyucu ve müdahaleci davranışları ile ilişkili olabilmektedir (Somers ve Settle, 2010b). Bütün bu sebepler ebeveynlerin çocuklarının hayatlarına aşırı müdahalelerini içeren helikopter ebeveynliğin ortaya çıkmasında rol oynamaktadır. Ebeveynler çocuklarını koruma, onlara daha rahat bir hayat sunma amacı taşısalar da bu davranışlar hayal ettiklerinden çok farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Helikopter ebeveynlerin çocuklarının kendi ayakları üzerinde duran, bağımsız bireyler olmaları için çabalamaları aslında bu yolla bağımlılığı artması ile ilişkili olarak görülmektedir (Van Ingen ve ark., 2015). Helikopter ebeveynler çocukları için korunaklı bir ortam hazırlayarak gelişmeleri için gerekli deneyimleri yaşamalarını engelleyebilmektedirler. Bu durumun bir sonucu olarak helikopter ebeveyni sahip olmak çocukların gerçek dünyaya adapte olmakta zorluk yaşayabilmeleri ile ilişkili görülmektedir (Cline ve Fay, 1990).

Helikopter ebeveynliğin özelliklerine değinilecek olursa sıcaklık ve kontrolün yüksek ancak özerklik desteğinin düşük olduğu görülmektedir. Bu nedenle kontrol helikopter ebeveynliğin bir boyutu olsa da bu ebeveynlik türünü yalnızca kontrol davranışı ile tanımlamak doğru olmayacaktır (Padilla-Walker ve ark., 2019). Helikopter ebeveynlerin kullandıkları kontrol stratejilerinin amacı genellikle duygusal ve psikolojik özerkliği engellemek değildir ancak yaşa uygun olmayan boyutlarda davranışsal ve psikolojik kontrol kullanımı bu etki ile ilişkili olabilmektedir (Padilla-Walker ve Nelson, 2012). Beliren yetişkinlik dönemi bireylerin özerkliklerinin arttığı, kendi hayatlarının kontrolünü ellerine almayı amaçladıkları bir dönemdir. Helikopter ebeveynler ise bu dönemde psikolojik kontrol ve aşırı müdahale içeren davranışlarda bulunarak bu gelişim basamağında olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle yapılan çalışmalarda beliren yetişkinlik döneminde helikopter ebeveyn davranışlarının etkilerine odaklanılmaktadır.

Bundan sonraki bölümlerde helikopter ebeveynlik ve beliren yetişkinlik kavramları ele alınacak ve bu dönemde helikopter ebeveynliğin etkileri incelenecektir. Öz Belirleme Kuramı bu etkilerin incelenmesinde sıklıkla kullanıldığı için makalenin teorik altyapısı bu kuram üzerine şekillenmektedir. Bu çalışmada alan yazındaki çalışmalara paralel olarak helikopter ebeveynliğin etkilerinin beliren yetişkinlik döneminde incelenmesi ve bu etkilerin öz belirleme kuramı çerçevesinde gözden geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Helikopter Ebeveynlik

Çocuk ve ergenler belirli düzeyde ebeveyn kontrolüne, müdahalesine ve katılımına ihtiyaç duymaktadır (Segrin ve ark., 2015). Bu davranışlar yaşa ve duruma uygun olduğunda pozitif ebeveyn katılımı olarak adlandırılmakta ve çocuklar için olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmektedir (Boonk ve ark., 2018; Wong ve ark., 2018). Ancak yaşa ve duruma uygun olmayan aşırı ebeveyn müdahalesi ve kontrolü negatif sonuçlar doğurmaktadır (Somers ve Settle, 2010a). Çocuklarının davranışlarına aşırı müdahale eden, çocuğun yaşına uygun olmayan şekilde kontrol uygulayan, çocuklarının kararlarına ve yaşamlarına fazlasıyla karışan, aşırı koruyucu ebeveynler “helikopter ebeveyn” olarak adlandırılmaktadır (Jung ve ark., 2019; Kwon ve ark., 2016; Reed ve ark., 2016). Bu kavram Ginott (2009) tarafından bir çocuğun annesini tanımlamasından hareketle ortaya atılmış ve Cline ve Fay (1990) tarafından “Çocuklarının üzerinde bir helikopter gibi gezinen ve ne zaman bir sorun çıksa onları kurtaran ebeveynler” olarak tanımlanmıştır. Helikopter ebeveynler çocukları adına karar vermekte, çocuklarının yapabilecekleri işlerin sorumluluklarını üstlenmekte, onların yerine problemleri çözmekte ve önlerine çıkabilecek her zorluğu ortadan kaldırmaya çalışmaktadır (Kouros ve ark., 2017; Schiffrin ve ark., 2019a). Ancak çocuklar büyüyerek yetişkinliğe doğru ilerledikçe evden ayrılarak kendi hayatlarını kurmaları gerekmektedir. Helikopter ebeveynlik davranışlarıyla öğrenme fırsatları elinden alınan beliren yetişkinler karşılaştıkları yeni durumlara uyum sağlamada sorunlar yaşayabilmektedir (Cline ve Fay, 1990).

Somers ve Settle (2010a) helikopter ebeveynliği, özellikle beliren yetişkinlik dönemindeki çocuklarına faydalı olacak şekilde hayatlarına dâhil olma ve çocuklarının hayatlarını uygun olmayan şekilde aşırı kontrol etme boyutları arasında pozitif ve negatif olarak incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre tüketici savunucuları (consumer advocate), eşitlik ve adalet savunucuları (equity or fairness advocate), temsili üniversite öğrencileri (vicarious college students), güvenlik devriyeleri (safety patrol parents) ve toksik ebeveynler (toxic parents) olarak beş tip helikopter ebeveynlik türü tanımlanmıştır. Tüketici savunucusu ebeveynler özellikle üniversite ortamını bir eğitim alanı olarak değil bir ticaret merkezi olarak görmektedirler. Bu ebeveynler üniversitede yurt veya eğitim fiyatları için pazarlık yapabilir veya üniversite diplomasının gelecekte bir iş ya da kariyer için yol açacağının garantisini isteyebilirler. Eşitlik ve adalet savunucusu ebeveynler adalet için uğraşıyor gibi görünseler de aslında yalnızca en iyiye ulaşmaya

çalışmaktadırlar. Bu ebeveynlere göre çocukları en iyi üniversitelerde okumalı, en iyi yurttta kalmalı, en iyi akademisyenler tarafından eğitilmelidir. Bu ebeveynler çocuklarının adil bir dünya ile karşılaşmayacaklarını düşünmekte ve hak ettikleri adaleti çocuklarına bu şekilde sunmaya çalışmaktadırlar. Bebek patlaması döneminin etkisiyle üniversite hayatlarını istedikleri şekilde yaşayamayan ebeveynler çocuklarının bu dönemi olabildiğince aktif ve verimli geçirmesi için uğraşabilmektedir. Bu tip ebeveynler temsili üniversite öğrencileri olarak adlandırılmaktadır. Çocuklarının üniversite ortamındaki güvenliği için aşırı endişe duyan güvenlik devriyesi ebeveynler ise çocuklarının okul ve yurt ortamındaki güvenliğini sürekli kontrol etme eğiliminde olmaktadır. Son helikopter ebeveyn türü olan toksik ebeveynler ise bu beş tip arasından en sorunlu ebeveyn tipi olarak görülmektedir. Toksik ebeveynler, ebeveynlerde görülen psikolojik problemlerle ve çocuklarının hayatını aşırı düzeyde kontrol altına alma davranışları ile ilişkilendirilmektedir.

Beliren Yetişkinlik Dönemi

Gelişim psikolojisi alanında yapılan araştırmalarda bireylerin fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal alandaki gelişimleri doğum öncesi, bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde ele alınmaktadır. Ancak son yıllarda bireylerin ergenlik döneminden sonra yetişkinlik dönemine aniden geçmediği fikri ortaya atılmıştır (Erikson, 1968; Keniston, 1970). Ergenlik ve yetişkinlik dönemi arasında aşamalı bir geçiş dönemi olan “beliren yetişkinlik” kavramı Arnett (2000) tarafından ortaya atılmıştır ve bu dönem 18-25 yaş aralığındaki bireyleri kapsamaktadır.

Beliren yetişkinler ergenlikle yetişkinlik arasındaki bireyler olarak görülmektedir. (Arnett, 2000) Ergenliğin bitişi birçok kültürde liseden mezun olma, fiziksel ve cinsel olgunluğa ulaşma ile karakterize olmaktadır (Arnett, 2016). Bu süreçlerde ergenler yetişkin olarak görülmediğinden finansal ve sosyal olarak genellikle ailelerine bağlı olarak yaşamaktadırlar. Ancak ergenliğin bitişiyle oluşan bu yeni dönemde üniversiteye başlamakla birlikte beliren yetişkinler ailelerinden fiziksel ve sosyal olarak ayrışabilmek için daha fazla fırsata sahip olmaktadır (Arnett, 2007). Bu süreçte beliren yetişkinlerin zorlandıkları aşamalar yetişkin rollerine adapte olmakla ilişkili olarak görülmektedir. Yetişkinlik süreci beraberinde birçok sorumluluk getirmektedir. Ailelerinden ayrışma ve ergenlikten yetişkinliğe doğru bu aşamalı geçiş sürecindeki beliren yetişkinler bu sorumluluklara ve rollere uyum sağlamakta zorluk yaşayabilmektedirler. Bu sorumlulukları hemen üstlenmek yerine bu süreci kimliklerini keşfetmek, aşk ve mesleki konularındaki seçeneklerini değerlendirmek için kullanabilmektedirler. Bu nedenle bu dönem yalnızca yetişkin rollerine adapte olmayı değil yaşamın çeşitli alanlarında değişim ve keşifleri de içermektedir (Arnett, 2000).

Beliren Yetişkinlik Döneminin Özellikleri

Arnett (2015), beliren yetişkinlik dönemi için beş temel özellik tanımlamaktadır: kimlik keşfi, arada kalmışlık, kendine odaklanma, değişkenlik ve sonsuz olanaklar/iyimserlik. Bu özellikler evrensel olmasa da diğer yaşam dönemlerine göre beliren yetişkinlerin daha fazla ilgilendiği konuları kapsamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemini ergenlikten ayıran kesin sınırlar bulunmamakta, bu nedenle ergenlik döneminden yetişkinliğe uzanan yolda aşamalı olarak yaşanan değişimlerden bahsedilmektedir. Ergenlikte başlayan bazı değişimler veya keşifler beliren yetişkinlik döneminde de devam etmektedir. Farklı olarak bu dönemde yapılacak keşifler için daha fazla seçenek bulunmaktadır (Arnett, 2007). Bu dönemde yapılan keşiflerden biri de kimlik keşfidir. Kuramsal açıklamalara bakıldığında kimlik gelişimi ergenlik döneminde çözülen bir kriz olarak görülmektedir. Ancak günümüzün değişen şartları ile bu sürecin temelleri ergenlik döneminde atılmaya başlansa da *kimlik keşfi* beliren yetişkinlik döneminin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır (Arnett, 2015). Beliren yetişkinlik döneminde meslek, romantik ilişkiler, dini ya da dünya görüşleri hakkında

bir keşif yaşanmaktadır. Beliren yetişkinlik döneminde, bireyler, aileden bağımsızlık kazanarak ilişkiler, meslek ya da dünya görüşü konularındaki rolleri daha rahat değerlendirebilmektedir (Schwartz ve ark., 2005). Beliren yetişkinler denedikleri yeni rollerle hayatlarının geri kalanında neler yapacaklarına, hangi seçeneklerin kendileri için uygun olduğuna ve hangi koşullarda mutlu bir hayat süreceklere dair kararlar vermeye çalışmaktadırlar (Arnett, 2000). Beliren yetişkinlerin kimlik gelişimi sürecinde çeşitli rolleri deneyebilmeleri bu döneminin *sonsuz olanaklara* sahip olmasının bir sonucudur. İş ve romantik ilişkiler gibi konularda uzun süreli bağlayıcı ilişkilerde bulunmadıkları için birçok olanağı bağımsız olarak keşfedebilmekte ve neredeyse her konuda deneyebilecekleri sonsuz olanaklara sahip olduklarını düşünmektedirler (Arnett, 2000). Kimlik keşfi ve sonsuz olanaklar beliren yetişkinlik döneminde olumlu deneyimler sağlarken bir yandan beliren yetişkinlerin hayatlarında sürekli bir değişim yaratarak *istikrarsızlık* yaşanması ile ilişkili olmaktadır (Nelson ve Barry, 2005). Hayatlarını etkileyen iş, romantik ilişkiler, dünya görüşü ve eğitim durumu gibi konularda sürekli değişim yaşayan beliren yetişkinlerin yaşadığı istikrarsızlık hissi bu dönemin getirdiği doğal bir sonuç olarak görülmektedir (Doğan ve Cebioğlu, 2011). Kimlik gelişimi sürecinde sonsuz olanakları deneyimleme şansı bulan beliren yetişkinler bu süreci kendilerini tanıma, ne istediklerinin farkına varma süreci olarak geçirmektedirler. Bu nedenle bu dönemin önemli bir özelliği de *kendine odaklanmadır*. (Arnett ve Tanner, 2006). Bu dönemde kendi hayatları konusunda alacakları kararları yalnızca kendilerini düşünerek verebilmektedir. Bu nedenle beliren yetişkinlik döneminde bireyler kendilerini özgürce tanıma ve hayatları için yeni kararlar alabilme fırsatı bularak kendi hayatlarını nasıl çizeceklerine odaklanmaktadır (Doğan ve Cebioğlu, 2011).

Beliren yetişkinlik ergenlikten yetişkinliğe doğru bir geçiş dönemi olması nedeniyle bireylerin *arada kalmışlık* hissine yol açabilmektedir. Bu dönemde bireyler kendilerini ne ergen ne de yetişkin gibi hissetmektedir. Beliren yetişkinler ergenlik döneminin sona erdiğini fark etmekle beraber yetişkin rollerine sahip değillerdir. Arnett (2001) tarafından yapılan bir araştırmada ergenler, beliren yetişkinler ve genç-orta yetişkinlerin yetişkinlik kriterleri incelenmiştir. Üç grup da yetişkinlik kriterlerinde ortak olarak davranışlarının sorumluluğunu alma, kendi inanç ve değer sistemini oluşturma ve maddi olarak ebeveynlerden bağımsız olma kriterlerini kullanmıştır. Genç-orta yetişkinler diğer gruplardan farklı olarak biyolojik özellikleri ve toplumsal normlara uyumu yetişkinlik kriteri olarak görmektedir. Bütün bu kriterlere bakıldığında beliren yetişkinlik süreci yetişkinliğe uzanan aşamalı bir süreç olarak görülmektedir. Bu süreçte beliren yetişkinler yirmili yaşlarının sonuna kadar kendilerini tam olarak yetişkin hissetmeseler de birçok alanda ilerleme yaşamaktadırlar (Arnett, 2005).

Beliren Yetişkinlik Döneminde Helikopter Ebeveynliğin Etkileri

Helikopter ebeveynlik davranışları çocukluk yıllarında bir sorun yaratmıyor gibi görünse de özellikle bağımsızlık ihtiyacının arttığı ergenlik ve beliren yetişkinlik dönemlerinde birçok probleme yol açmaktadır (Kouros ve ark., 2017; Schiffrin ve ark., 2019b). Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre helikopter ebeveynlik beliren yetişkinlerde depresyon, anksiyete (Cui ve ark., 2019; Darlow ve ark., 2017; Hong ve Cui, 2019; Moilanen ve Lynn Manuel, 2019; Odenweller ve ark., 2014; Reed ve ark., 2016), düşük öz yeterlik (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014; Darlow ve ark., 2017), yaşıtlarına güvende azalma ve yabancılaşma (Fingerman ve ark., 2012), işlevsiz başa çıkma stratejileri (Odenweller ve ark., 2014), duygu düzenleme problemleri (Moilanen ve Lynn Manuel, 2019), karar verme ve bireyleşmede problemler (Farley ve Kim-Spoon, 2014), düşük düzeyde psikolojik iyi oluş (Hwang ve ark., 2022; Kouros ve ark., 2017; Schiffrin ve ark., 2014), nevrotik eğilimler ve diğerlerine bağımlılık (Odenweller ve ark., 2014), düşük öz denetim (Love ve ark., 2019), üniversiteye uyum problemleri (Darlow ve ark., 2017), düşük yaşam doyumu (Reed ve ark., 2016; Schiffrin ve ark., 2014), düşük akademik motivasyon (Howard ve ark., 2022), temel

psikolojik ihtiyaçların karşılanmaması (Schiffrin ve ark., 2019a) ve düşük sosyal yetkinlik (Moilanen ve Lynn Manuel, 2019) ile ilişkili bulunmuştur.

Hwang ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan örtük sınıf analizinde yoğun helikopter ebeveynlik davranışlarını içeren güçlü helikopter ebeveynlik sınıfının beliren yetişkinlerde düşük psikolojik iyi oluş ile ilişkili olduğu görülmektedir. Gao ve arkadaşları (2023) tarafından yapılan çalışmada ise helikopter ebeveynlik ile beliren yetişkinlerin duygusal problemleri arasındaki ilişkide özerkliğin aracı rolü incelenmiştir. Duygusal problemler depresyon ve anksiyete olarak ele alınmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerde düşük düzeyde özerklik ve yüksek düzeyde duygusal problemler ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu ilişki karşılıklı olarak birbirini sürdürücü güçlerle hareket etmektedir. Helikopter ebeveynlik davranışları özerkliği düşürerek beliren yetişkinlerde duygusal problemlerle ilişkilendirilmektedir. Beliren yetişkinlerdeki duygusal problemler ise beliren yetişkinlerin ebeveynler tarafından yetersiz algılanması ve bunun sonucunda daha fazla ebeveyn müdahalesi ve helikopter ebeveynlik davranışları ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Çalışmalara genel olarak bakıldığında negatif sonuçlar rapor edilse de beliren yetişkinlik döneminde helikopter ebeveynliğin olumlu sonuçlara yol açtığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır. Fingerman ve arkadaşları (2012) helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerde psikolojik iyi oluş ve yüksek yaşam doyumu ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Lee ve Kang (2018) ise Kore kültüründeki beliren yetişkinlerde helikopter ebeveynlik algısı, ebeveyn-çocuk sevgisi, ebeveyn kariyer beklentileri ve psikolojik uyum (depresif belirtiler ve yaşam doyumu) arasındaki ilişkileri incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynlerin yüksek başarı beklentisi olduğu görülse de helikopter ebeveynlik algısının beliren yetişkinlerde daha düşük depresyon seviyesi ve daha fazla yaşam memnuniyeti ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Türkiye’de ise Erkan (2019) tarafından yapılan bir çalışmada helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerde bağımlı kişilik özellikleri, onay arama davranışı ve başkalarına güven problemleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Yılmaz ve Büyükcebeci (2019), helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerde öz-yeterlik, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve iyimserlik ile ilişkisini incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynlik beliren yetişkinlerin öz-yeterliği, psikolojik iyi oluşu, iyimserliği ve yaşam doyumu ile negatif yönde ilişkilidir. Ancak anne ve babanın davranışlarının farklı etkileri olduğu görülmektedir. Annelerin temel yaşam becerileri konusundaki helikopter ebeveynlik davranışı ile beliren yetişkinlerin yaşam doyumu negatif yönde ilişkilidir. Babanın akademik konulardaki helikopter ebeveynliği yaşam doyumu ile negatif yönde ilişkilirken duygusal konulardaki helikopter ebeveynlik davranışları öz-yeterlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkilidir. Türkiye’de helikopter ebeveynliğin incelendiği bir diğer çalışmada helikopter ebeveynlik ile beliren yetişkinlerde problemlili çevrimiçi oyun oynama davranışı arasındaki ilişki incelenmiştir. Süsen ve arkadaşları (2022) tarafından yürütülen bu araştırmanın sonuçlarına göre anneden algılanan helikopter ebeveynlik davranışları ile problemlili çevrimiçi oyun oynama pozitif yönde ilişkilidir. Türkiye’de yapılan çalışmalarda da alan yazında benzer şekilde çelişkili bulgular görülmektedir.

Öz Belirleme Kuramı

Deci ve Ryan (2000) tarafından geliştirilen öz belirleme kuramı, helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerin psikolojik, bilişsel ve sosyal uyum süreçlerine etkisini açıklamak için kullanılmaktadır (Hong ve Cui, 2019). Öz belirleme kavramı, kişinin davranışlarının çevrenin baskısı, değerleri ve normlarından çok, kişinin kendi inançları ve değerleri ile belirlenmesini ifade etmektedir. Öz belirlenmiş davranışlar

çevrenin etkisinden çıkıp kişinin içsel motivasyonu ile başlatılan ve sürdürülen davranışlardır (Deci ve ark., 1989). Öz belirleme kuramı ise kişilerin davranışlarını belirleyen içsel ve dışsal süreçleri incelemektedir. Öz belirleme kuramına göre bireyler sürekli bir gelişme eğilimi içindedir ve sosyal çevre bu eğilimi olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Britton ve ark., 2014). İnsanlar doğaları gereği büyümeye ve gelişmeye doğru doğuştan gelen eğilimlere sahiptir. İnsanlar, dürtüler ve duygular gibi içsel süreçler ve çevreden gelen baskılar, değerler, ödüller gibi dışsal süreçlerin etkisiyle hareket etme eğilimindedirler. Çevre ve bireyin arasındaki karşılıklı ilişkinin anlaşılması için çevrenin engelleyici ya da olumlu etkilerinin bireyin motivasyonuna olan etkisi incelenmektedir (Deci ve Vansteenkiste, 2004). Öz belirleme kuramının temelini motivasyon ve temel psikolojik ihtiyaçlar oluşturmaktadır.

Sosyal çevrenin etkisine bakıldığında ise bireylerin sosyalleşme süreçlerini başlatan ebeveynlerin temel psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve motivasyon kavramları üzerindeki etkisinden söz edilebilmektedir. Bireylerin içinde bulundukları ilk sosyal çevre olan ailede ebeveynler temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma düzeylerini belirlemektedir. Ebeveynler, çocuklarının davranışlarını düzenlemelerini destekleyerek onları toplumsal hayata hazırlamaktadır. Bu düzenleme toplum tarafından kabul edilen bazı davranışların başlatılmasını ve sürdürülmesini içermektedir. Bu davranışların sürdürülebilmesi için içselleştirilmeleri oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Ebeveynlerin içselleştirme sürecini nasıl yönettikleri çocukların ilerleyen yaşamlarındaki davranışlarının ne kadar öz belirlenmiş olduğunu da belirlemektedir (Joussemet ve Koestner, 2008). Aşırı kontrol kullanımı ile karakterize olan helikopter ebeveynlik, bireylerin gündelik karar verme süreçlerine müdahale ederek temel psikolojik ihtiyaçlarının doyumunu azaltma eğilimindedir (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014). Bireyler bu yolla hayatları üzerindeki kararları kendileri alamayacaklarına ve hayatlarının dışarıdan gelen güçlerle şekillendirildiğine inanmaya başlamaktadır (Lemoyne ve Buchanan, 2011). Bu durum temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma ve motivasyon düzeyini etkilemektedir.

Temel Psikolojik İhtiyaçlar

Öz belirleme kuramına göre doğuştan gelen ve evrensel olduğu düşünülen üç temel psikolojik ihtiyaç bulunmaktadır: özerklik, yeterlik ve ilişkisellik. Bu ihtiyaçların doyurulması kişiliğin gelişmesi ve kişinin potansiyelini en yüksek seviyeye çıkarması için gerekli görülmektedir. (Ryan ve Deci, 2000). Kuramın temelini oluşturan üç temel psikolojik ihtiyaç aşağıda detaylıca açıklanmaktadır.

Özerklik

Özerklik, bireyin davranışlarını başlatmada ve sürdürmede çevrenin baskısı altında kalmadan kendi iradesini kullanarak bağımsız kararlar alabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Deci ve ark., 2001). Özerk olarak seçilen davranışlarda kişi kendi değerleri ve inançları doğrultusunda seçimler yapabilmektedir (Deci ve Vansteenkiste, 2004). Bireyler ebeveynler gibi kendileri için önemli diğerlerinin varlığına güvenerek davranışlarını özerk olarak seçebilir, başlatabilir ve sürdürebilir. (Chirkov ve ark., 2003). Özerklik ihtiyacının karşılanması bireyin kendini özgürce ifade edebildiği ve seçim şansının bulunduğu bir ortamda bulunması ile mümkün olabilmektedir. Bireyler davranışlarının başkaları tarafından kontrol edilmediğini hissettiklerinde davranışların sorumluluğunu alabilmekte, davranışlarını onaylamakta ve kabul etmektedirler (Costa ve ark., 2015).

Beliren yetişkinlik dönemi, bireylerin kendi kararlarını vererek hayatlarını şekillendirdikleri bir dönemdir. Bu dönemde helikopter ebeveynlerin aşırı kontrol kullanımı beliren yetişkinlerin özerklik ihtiyaçlarının karşılanmasını engellemektedir (Kouros ve ark., 2017). Schifffrin ve arkadaşları (2014)

tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında göre helikopter ebeveynliğin düşük düzeyde özerklik ve yeterlik ihtiyaçları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Helikopter ebeveynler çocukluk döneminden itibaren çocuklarının davranışlarına ve seçimlerine müdahalede bulunarak özerklik ihtiyaçlarının karşılanmasını engellemektedir (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014; Reed ve ark., 2016). Helikopter ebeveynlerin aşırı yardım davranışları beliren yetişkinlikte problem çözme becerilerinin gelişimini de etkilemektedir. Karşılaştıkları her zorlukta problemleri ebeveynleri tarafından çözülen beliren yetişkinler sorunlarını tek başlarına çözemeyeceklerini düşünmekte ve yaşlarına uygun problem çözme becerisi geliştirememektedirler (Schiffrrin ve ark., 2019a; Segrin ve ark., 2012). Carr ve arkadaşları (2021) tarafından yürütülen çalışmada helikopter ebeveynlik davranışlarının beliren yetişkinlerin davranışlarını başlatma ve sürdürmede düşük düzeyde özerklik algılamaları ile ilişkili olduğu ve bu yolla insanların davranışları hakkında olumsuz değerlendirmede bulunmalarından daha fazla çekindikleri görülmektedir. Düşük düzeyde davranışsal özerklik beliren yetişkinlerin davranışların kendi istekleri doğrultusunda, içselleştirerek değil; ebeveynlerine bağımlı şekilde, onay alma ihtiyacı ile seçildiğini göstermektedir. Ebeveyne bağımlı olarak seçile davranışlar, davranışlarının sorumluluğunun alınmasını engellemektedir. Davranışlarının sorumluluğunu alamayan beliren yetişkinler kendilerini daha az yetkin hissetmekte ve bu yolla başkaları tarafından olumsuz değerlendirme korkusu yaşayabilmektedirler.

Helikopter ebeveynliğin özelliklerine bakıldığında özellikle özerklik gelişimini etkileyen bir ebeveynlik stili olduğu görülmektedir (Lemoyne ve Buchanan, 2011). Çocuklarını en iyi okullara gönderen, onlar için iyi bir gelecek isteyen ancak bu geleceği çocukları yerine kendileri kurgulayan helikopter ebeveynler çocuklarının özerklik duygusunun gelişimini engelleyebilmektedirler. Hayatları hakkındaki kararları kendileri veremeyen bireyler, özellikle beliren yetişkinlik döneminde, özerklik ihtiyaçlarının karşılanmadığını bildirmektedir (Schiffrrin ve ark., 2014).

Yeterlik

Yeterlik ihtiyacı davranışlarda etkin rol oynama ve kendini yetkin hissetme olarak tanımlanmaktadır (Deci ve Ryan, 2000). Yetkinlik ihtiyacı bireylerin etkin bir şekilde rol alabilecekleri deneyimler ile karşılanmaktadır (Reis ve ark., 2000). Helikopter ebeveynlerin çocuklarının karşılaştıkları en küçük sorunda aşırı yardımda bulunmaları çocuklarına hayatta karşılaştıkları sorunları tek başlarına çözemeyecekleri izlenimi yaratmaktadır. Bunun sonucunda helikopter ebeveyn sahibi çocukların beliren yetişkinlik döneminde problem çözme becerileri yaşlarına uygun şekilde gelişmemektedir. Tek başlarına sorunlarını çözemeyeceklerine inanan beliren yetişkinlerin özerklik ihtiyaçları karşılanmadığı gibi yeterlik ihtiyaçları da karşılanmamaktadır. Helikopter ebeveynler özerkliği engelleyerek dolaylı yoldan ya da yetkinliği kısıtlayarak doğrudan yeterlik ihtiyacının karşılanmasını da engellemektedir (Hong ve Cui, 2019). Helikopter ebeveynler çocuklarının akıl yürütme ve problem çözme becerilerinin gelişmesi için gereken ortamı yaratmayarak bu becerilerin yeterince gelişmemesi ile ilişkili olabilmektedir. Bunun sonucunda ise beliren yetişkinlerin davranışları üzerindeki yetkinlikleri azalmaktadır (Odenweller ve ark., 2014).

İlişkisellik

Sosyal bir canlı olan insan, diğerleri ile sosyal etkileşime girme ihtiyacı içindedir. Bireylerin kendileri için önemli olan diğer kişiler ile kurulacak sıcak ve yakın ilişkilere ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç öz belirleme kuramında ilişkisellik ihtiyacı olarak tanımlanmaktadır. İlişkisellik ihtiyacı karşılandığında sosyal çevreye aidiyet sağlanmaktadır (Deci ve Ryan, 2000). Bireyin çevresi ilişkisellik ihtiyacını karşılarken diğer yandan özerklik gibi diğer psikolojik ihtiyaçların karşılanmasını da sağlayabilmektedir. İçinde bulunulan çevre bireyin özerklik ve ilişkisellik ihtiyacına üç şekilde etki etmektedir. İlk olarak çevre bireyin hem

ilişkisel hem de özerklik ihtiyacını aynı anda karşılayabilmektedir. Aile ortamı açısından bakıldığında bu durum özerkliği destekleyici davranışlarda bulunan sıcak bir aile ortamında mümkün olabilmektedir. Çevrenin bireye ikinci etkisi ilişkisel ihtiyacının karşılanmasını engellemek ancak özerkliği desteklemek şeklinde olabilmektedir. Bu tip aile ortamlarında bireysellik desteklenmekte ancak sıcak ve yakın ilişkiler kurulamamaktadır. Son etki ise ilişkisel ihtiyacının karşılandığı ancak özerkliğin desteklenmediği ortamlardır. Bu tür aile ortamlarında aşırı kontrol baskın olmakta, aileler çocukların hayatına aşırı müdahalede bulunmaktadır. Bu nedenle bu aile ortamında yetişen çocukların ilişkisel ihtiyacı karşılanmakta ancak özerklik ihtiyaçları karşılanmamaktadır (Allen ve ark., 1994). Bu aileler helikopter ebeveynler olarak da adlandırılabilir. Helikopter ebeveynler baskı, zorlama ve kontrol ile çocukların deneyimlerini ve özerkliklerini kısıtlamaktadır. Ancak ilişkisel ihtiyacına bakıldığında helikopter ebeveynlerin çocukları ile yakın ve sıcak ilişkiler kurarak bu ihtiyacı karşıladığı görülebilmektedir. Helikopter ebeveynler müdahaleci ve kontrolcü ebeveynler olsalar da bu ebeveynlik türü aynı zamanda sıcaklık ve ilişkisel boyutlarını da içermektedir. Ancak bu süreci yanlış şekilde yönetmektedirler. Kontrol ve müdahale davranışları özerklik ve yeterlik ihtiyaçlarının karşılanmasını engellese de ebeveynleri ile sıcak bir ilişki algılayan beliren yetişkinlerin ilişkisel ihtiyaçlarının karşılanmış olduğu görülmektedir (Allen ve ark., 1994).

Motivasyon

Motivasyon, bir eylemi yapmak için bireyi harekete geçiren ve eylemi sürdürmeyi sağlayan itici güç olarak tanımlanabilmektedir (Deci ve Ryan, 2008). Öz belirleme kuramında motivasyon en yüksek öz-belirlenmiş düzeyden en düşük düzeye kadar değişen bir aralıkta tanımlanmıştır. En yüksek öz-belirlenmiş motivasyon olan içsel motivasyon zevk alınarak, değer vererek ve özerk bir şekilde yapılan davranışları kapsamaktadır (Deci ve Ryan, 1985). Öz belirleme kuramına göre içsel motivasyonu arttıran etkinlikler ilgi çekici, ilginç ve içsel tatmin sağlayan etkinliklerdir (Niemic ve ark., 2006). En düşük düzeyde öz belirlenmiş motivasyon olan dışsal motivasyon ise sonuçta alınacak ödül için ya da çevreden gelen baskı/zorlama ile yapılan davranışları içermektedir.

Ebeveyn tutumları bireylerin davranışlarında içsel ya da dışsal motivasyon ile harekete geçmelerinde etkili olmaktadır. Psikolojik kontrol kullanımı ve özerkliği kısıtlayıcı davranışlarla karakterize olan helikopter ebeveynlik beliren yetişkinlik döneminde düşük düzeyde öz belirleme ile ilişkilendirilmektedir. Düşük düzeyde öz belirleme, beliren yetişkinlerin davranışlarını başlatmada ve sürdürmede özerk ve yetkin hissetmediklerini göstermektedir (Schiffrin ve Liss, 2017). Helikopter ebeveynler çocukluktan başlayarak bireylerin seçim iradelerine doğrudan müdahalelerde bulunmaktadır. Yapılacak aktiviteler, alınacak dersler, hobiler hatta seçilecek meslek ebeveynler tarafından belirlenmektedir. Bu durum bireylerin özerklik ihtiyaçlarının karşılanmasını engelleyerek davranışların değer verilerek, isteyerek değil yalnızca ebeveynlerin onayını almak için yapılması ile ilişkili olabilmektedir.

Özerkliğin engellenmesinin yanında helikopter ebeveynler çocuklarına aşırı yardımda bulunarak sorun çözme becerilerinin gelişimini kısıtlamakta ve bu durum yetkinlik ihtiyacının da karşılanmasını engellemektedir. Aşırı yardım davranışı bireylere sorunlarını tek başlarına çözemeyecekleri mesajını vermektedir. Bunun sonucunda kişiler kendileri seçmedikleri davranışlarda bulunurken aynı zamanda yetersiz de hissedebilmektedir. Bir davranış yapılırken sürekli bir başkası tarafından yardım edildiğinde bireylerin de başarmak için gösterdikleri çaba ve buna bağlı olarak içsel motivasyon da azalmaktadır (Hong ve Cui, 2019).

Bebeklik ve çocukluk döneminde bireylerin davranışları daha çok ebeveynleri tarafından belirlenmektedir. Özellikle çocukluk döneminden sonra kişilere verilen sorumluluk artmaktadır. Bu süreçte içsel motivasyon için destekleyici koşullar sağlanmadığında kişi dışsal motivasyon ile harekete geçmeye başlamaktadır (Ryan ve Deci, 2000). Ebeveynlerin içsel motivasyonu desteklemeyen aşırı kontrol davranışları çocukların ve beliren yetişkinlerin davranışlarını dışsal motivasyon ile gerçekleştirmeleriyle ilişkili olabilmektedir. Özerkliği destekleyici ebeveynler çocukların davranışlarını içsel motivasyon ile sürdürmelerini sağlamaktadır. Ancak helikopter ebeveynler çocuklarının davranışlarını başlatmalarında ve sürdürmelerinde kendi kararlarını vermelerini engellemekte ve bu nedenle özerklik ihtiyaçlarının karşılanmasını da engellemektedirler. Bunun sonucunda helikopter ebeveynlere sahip çocukların davranışları dışsal motivasyonla başlatılmakta ve sürdürülmektedir (Howard ve ark., 2022). Schifffrin ve Liss'in (2017) çalışmasında helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerin akademik motivasyon süreçleri ile ilişkisini incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynlerin mükemmeliyetçilikleri ve çocuklarına kendi hayatlarını etkileyecek kararlar hakkında yetki vermeyen davranışları beliren yetişkinlikte akademik motivasyonun dışsal olması ile ilişkilidir.

Helikopter ebeveynlerin çocuklarının davranışlarına aşırı müdahalesi, yaşa uygun olmayan kontrol kullanımı ve çocuklarının hayatını etkileyen meslek seçimi gibi konulara müdahale etmesi beliren yetişkinlerin davranışlarının içselleştirilmeden, dış faktörlerin etkisi ile yapılması ile ilişkili olabilmektedir. Davranışları harekete geçiren dış faktörler ebeveynin onayını almak ya da ebeveyn ile sorun yaşamamak olabileceği gibi belirli maddi ödüller de olabilmektedir. Her iki koşulda da beliren yetişkinlerin davranışları dışsal nedenlere bağlanmakta ve bu durum davranışların içselleştirilememesi ile ilişkili olabilmektedir. Helikopter ebeveynlerin aşırı kontrolcü ve müdahaleci davranışları beliren yetişkinlerin davranışlarını kendi istekleri için değil, ailelerini memnun etmek ve onaylarını almak için yapmalarına ve bu nedenle davranışların içselleştirilmeden dışsal motivasyonla harekete geçmelerine neden olmaktadır (Love ve ark., 2019). Seki (2023) tarafından Türkiye'de üniversite okuyan öğrencilerle yapılan çalışmada üniversite için evden ayrılarak özerklik ve kendi hayatının kontrolünü alma becerilerinin geliştiği beliren yetişkinlik döneminde helikopter ebeveynliğin etkileri incelenmiştir. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde Türk kültüründe de alan yazındaki çalışmaların sonuçlarına benzer olarak helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerin uyumsuz mükemmeliyetçilikleri ve onay ihtiyaçları ile ilişkili olduğu ve bu yolla düşük düzeyde psikolojik iyi oluş ile ilişkili olduğu görülmektedir. Çalışmanın sonuçları öz belirleme kuramı çerçevesinden incelendiğinde helikopter ebeveynliğin dışsal motivasyon ile ilişkili boyutları dikkat çekmektedir. Helikopter ebeveynlik beliren yetişkinlerin davranışlarını içselleştirerek harekete geçmelerinden ebeveyn onayı alma gibi dışsal motivasyonla harekete geçmeleri ile ilişkilendirilebilmektedir. Dışsal motivasyonla harekete geçen davranışlarda ise davranışa verilen değer azalmaktadır. Davranışlar bireylerin isteği ile değil dışsal faktörlerle ilişkili olarak sürdürülmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Dışsal motivasyon akademik başarı (Hamzah ve ark., 2014), amaca ulaşma (Chen ve ark., 2019) gibi birçok alanda problemlere neden olmaktadır.

Öz belirleme kuramı, temel psikolojik ihtiyaçlar ve motivasyon kavramları ile insan davranışının içsel mekanizmalarını anlamaya çalışmaktadır. Helikopter ebeveynlerin aşırı kontrol davranışları beliren yetişkinlerin temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyine ve içsel ve dışsal motivasyon süreçlerine etki etmektedir. Bu etki beliren yetişkinlerin psikolojik iyi oluşlarının azalmasına neden olmaktadır (Darlow ve ark., 2017). Wang ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan çalışmada helikopter ebeveynlik davranışlarının depresif semptomlar ile ilişkisinde temel psikolojik ihtiyaçların ve öz-kontrolün aracı rolü incelenmiştir. Helikopter ebeveynlik davranışları özerklik, yetkinlik ve ilişkisellik gibi temel psikolojik

ihtiyaçların karşılanması engelleyerek beliren yetişkinlerin davranışlarındaki öz kontrolü azaltmakta ve bu azalma beliren yetişkinlerin depresyon semptomlarında artış ile ilişkili olmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Çocuklarına yaşa uygun olmayan seviyelerde kontrol uygulama, hayatlarına aşırı müdahale etme ve aşırı koruyucu ebeveyn davranışlarını içeren helikopter ebeveynlik beliren yetişkinlik döneminde içselleştirme problemleri (Cook, 2020; Rote ve ark., 2020), madde kullanımı (Cook, 2020), düşük öz yeterlik (Hwang ve Jung, 2021), düşük empati düzeyi (Schiffirin ve ark., 2021) ve uyumsuz mükemmeliyetçilik (Fletcher ve ark., 2020; Hayes ve Turner, 2021) gibi sonuçlarla ilişkili olarak görülmektedir. Çalışmaların sonuçları genel olarak incelendiğinde helikopter ebeveynliğin olumsuz sonuçları öne çıkmaktadır. Çocukların karşılaşılabilecekleri problemlerle başa çıkabilecekleri ya da kendi başına idare etmeleri gereken konularda ebeveynlerin müdahalesi, çocukların yaşlarına uygun problem çözme ve başa çıkma becerileri geliştirmesini engelleyeceğinden helikopter ebeveynlik davranışları beliren yetişkinlikte olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmektedir (Somers ve Settle, 2010a). Dorrance-Hall ve arkadaşları (2021) çalışmalarında helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlik döneminde düşük düzeyde dayanıklılık ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Helikopter ebeveynlerin çocuklarının davranışlarına doğrudan müdahaleleri beliren yetişkinlik dönemindeki çocuklarının karşılaştıkları problemlerle başa çıkma yeteneklerinin uygun düzeyde gelişmemesi ile ilişkilidir (Schiffirin ve ark., 2019a). Bu bağlamda helikopter ebeveynliğin etkileri beliren yetişkinlerin davranışlarındaki öz kontrol ve öz yeterliliği azaltarak dayanıklılık gelişiminin engellenmesi şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Ancak helikopter ebeveynliğin olumsuz sonuçlarının yanında olumlu etkileri olduğu da görülmektedir. Örneğin, ebeveyn katılımı ve müdahalesi yaşa ve kültüre uygun olduğunda olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmektedir. Ayrıca, yapılan bazı çalışmalarda helikopter ebeveynliğin destek boyutunun beliren yetişkinlerin psikolojik uyumları üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu görülmüştür (Fingerman ve ark., 2012; Kwon ve ark., 2016; Padilla-Walker ve Nelson, 2012).

Öz Belirleme Kuramı çerçevesinden incelendiğinde helikopter ebeveynliğin özerklik ve yetkinlik ihtiyaçları ile olumsuz (Kouros ve ark., 2017; Schiffirin ve ark., 2014), ilişkisellik ihtiyacı ile olumlu yönde ilişkili olduğu görülmektedir (Allen ve ark., 1994). Helikopter ebeveynlerin çocuklarının hayatlarını kolaylaştırdıklarını düşünerek harekete geçmeleri beliren yetişkinlik döneminde çocuklarının önlerine çıkan engelleri ortadan kaldırmaları ile sonuçlanabilmektedir. Yaşamdaki zorluklarla yüzleşme şansı bulamayan beliren yetişkinler ise kendi becerilerine inanmakta, belli kararlar verip harekete geçmekte, temel olarak davranışlarının kontrolünü ele almakta zorluk yaşayabilmektedirler. Bunlar özerklik ve yeterlilik ihtiyaçlarının karşılanamaması ile ilişkili olmaktadır

Helikopter ebeveynlik ile ilgili beliren yetişkinlik dönemindeki çelişkili bulgular bireysel farklılıkların yanı sıra kültürel farklılıklar ile de açıklanmaktadır. Alan yazında bu konuda yapılan çalışmalar çoğunlukla Amerikan kültürünü ele almaktadır. Amerikan kültürünün aksine toplulukçu bir kültür olan Kore kültüründe yapılan çalışmalar bireysel kültürlerden farklı olarak daha geleneksel ve toplulukçu kültürlerin özelliklerini göstermektedir. Geleneksel Kore ailelerinde ebeveynler otoriter ve müdahale eden ebeveynler olarak tanımlanmaktadır. Kore kültüründe ebeveynler yetişkinlik döneminde bile çocuklarının hayatına rehberlik etmektedir (Leung ve Shek, 2018). Oh ve arkadaşları (2021) tarafından Kore kültüründe yapılan çalışmanın sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin düşük düzeyde helikopter ebeveynlik davranışı rapor ettiği görülmektedir. Bu durum aşırı kontrol ve koruma olarak tanımlanan helikopter ebeveynlik davranışların Kore kültüründe normal ebeveyn davranışları olarak tanımlanması ile açıklanabilmektedir. Bu kültürel yapıya bakıldığında, helikopter ebeveynliğin aşırı kontrol, müdahale ve aşırı yardım boyutları bu

tarz toplulukçu kültürler içinde daha normal görülmekte ve bu nedenle normal gelişimsel sonuçlarla ilişkili olabilmektedir. Bu kültürlerde ebeveynlik aşırı kontrol ve yoğun destek boyutlarını içermektedir. Ancak bu destek özerkliğin gelişmesi yönünde değil daha çok duygusal destek şeklinde gerçekleşmektedir. Helikopter ebeveynliğin de aynı ebeveynlik boyutlarından oluştuğunu söyleyebilmekteyiz. Bu bilgiler ışığında helikopter ebeveynlik toplulukçu kültürlerde farklı bir ebeveynlik boyutu değil bir ebeveynlik normu olarak da görülebilmektedir (Lee ve Kang, 2018). Bunun yanında Kwon ve ark. (2015) tarafından yapılan çalışmada Kore ve Amerikan kültüründe helikopter ebeveynlik benzer şekilde tanımlanmakta ve özerklik ile olumsuz yönde ilişkilendirilmektedir. Bu bulgular bireyci ve toplulukçu kültürlerde helikopter ebeveynliğin etkilerinin incelenbilmesi ve karşılaştırılabilmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Alan yazında helikopter ebeveynlik ile ilgili çalışmalar genellikle Amerikan örneklemini yansıtmaktadır. Ülkemizdeki etkilerini inceleyen az sayıda araştırma bulunmaktadır (Erkan 2019; Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019). Çalışmaların daha çok Amerikan kültürünü yansıtmaması bireyci kültürlerde helikopter ebeveynliğin etkilerinin incelenmesi için kaynak sağlasa da toplulukçu kültürlerdeki etkilerin açıklanmasında yetersiz kalmaktadır. Bireyci ve toplulukçu kültürlerin birçok alanda farklı karakteristik özellikleri olduğu bilinmektedir. Bu farklılıklar özellikle ebeveynlik stillerinde ve çocuk yetiştirme pratiklerinde görülmektedir. Helikopter ebeveynliğin bireyci ve özerkliğin teşvik edildiği kültürlerdeki etkisiyle toplulukçu kültürlerdeki etkileri farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle bu alanda hem Türk kültürünü anlamaya yönelik hem de kültürlerarası yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Helikopter ebeveynlik her gelişim dönemini farklı şekillerde etkileyebilmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar özellikle beliren yetişkinlik dönemini ele alsa da ergenlik, çocukluk ve hatta bebeklik dönemlerinde helikopter ebeveynliğin etkilerinin incelendiği çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Zhang ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında helikopter ebeveynliğin etkilerini ilkökul dönemi çocuklarda incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynlik ilkökul dönemi çocuklarda da beliren yetişkinlik dönemine benzer olarak düşük öz kontrol ile ilişkilidir. Arslan ve Kırıl (2022) tarafından helikopter ebeveynlik davranışlarının ilkökul dönemindeki etkileri ilkökul öğretmenlerinden alınan bilgilerle incelenmiştir. İlkokul döneminde helikopter ebeveynler çocuklarının üstlenmesi gereken sorumlulukları onların yerine üstlenmekte, örneğin onlar yerine ödevlerini yapmakta ya da davranışlarının sonuçlarıyla yüzleşmelerinin önüne geçmektedir. Bu yolla helikopter ebeveynlik ilkökul çağı çocuklarının yaşlarına uygun beceriler geliştirmelerini engellemektedir. Helikopter ebeveyne sahip olan öğrencilerin okul uyum, kendini ifade etme, akademik başarı gibi alanlarda zorluklar yaşadığı öğretmenler tarafından bildirilmektedir. Çalışmaların sonuçları dikkate alındığında ebeveynlik davranışlarının farklı gelişim dönemlerindeki bireyler üzerindeki etkileri boylamsal çalışmalar ile incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Boylamsal çalışmalarla helikopter ebeveynlik davranışının gelişimi, her gelişim döneminde ortaya çıkma şekli ve bireyler üzerindeki etkisinin incelenmesi alan yazına katkı sağlayacaktır.

Helikopter ebeveynlik ile ilgili alan yazın çalışmaları incelendiğinde helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlerin psikolojik gelişimlerdeki olumsuz etkilerinin öne çıktığı görülmektedir (Cook, 2020; Hwang ve Jung, 2021; Wang ve ark., 2021). Helikopter ebeveynlik kontrol kullanımının ve müdahalenin sıklıkla görüldüğü bir ebeveynlik stili olsa da aynı zamanda sıcaklık ve yakınlık boyutlarını da içermektedir. Helikopter ebeveynlerin çocukları için sıcak bir ortam yaratmak ve çocuklarının iyi bir geleceğe sahip olmaları için çaba gösterdikleri görülmektedir. Ancak bu noktada olumsuz etkilerin bulunmasının sebebi bunlar için çabalamaları değil bu çabalarının yanlış ifade edilmesi olarak düşünülmektedir. Helikopter ebeveynlerin çocuklarıyla yakın ve sıcak ilişkiler kurmaları olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmektedir

Helikopter ebeveynlik uyum problemleriyle ilişkili olsa da ebeveynleri ile sıcak ilişkiler algılayan beliren yetişkinlerde helikopter ebeveynlik davranışları uyum problemleri ile ilişkili olarak görülmemektedir (Nelson, Padilla-Walker ve Nielson, 2015). Bu bulguya benzer olarak Padilla Walker ve arkadaşları (2021) helikopter ebeveynlerin farklı kategorilerinin beliren yetişkinlikteki etkilerini inceledikleri çalışmalarında helikopter ebeveynlik davranışlarının yanında ortalama ve üzeri sıcaklık algılayan beliren yetişkinlerde sıcaklık algılamayanlara göre daha yüksek düzeyde okula bağlılık ve düşük düzeyde depresyon ve suç seviyeleri bildirilmiştir. Helikopter ebeveyn sahibi beliren yetişkinler ebeveynleri ile ilişkilerini aşırı kontrol ve müdahaleye rağmen de güvenli ve sıcak bir ilişki olarak algılayabilmektedir. Bütün bu sonuçlara bakıldığında helikopter ebeveynliğin beliren yetişkinlik döneminde sadece olumsuz sonuçlarla değil olumlu sonuçlarla da ilişkilendirilebileceği görülmektedir. İleride yapılacak çalışmaların helikopter ebeveynliğin hem olumlu hem olumsuz sonuçlarına değinmesi önem taşımaktadır. Helikopter ebeveynlik davranışları ilişkisellik ihtiyacının karşılanması ve sıcaklık ile ilişkili olarak görülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda helikopter ebeveynliğin kontrol boyutunun yanında sıcaklık ve ilişkisellik ihtiyacının karşılanmasının beliren yetişkinlerdeki etkilerinin incelenmesi önemli olarak görülmektedir. Helikopter ebeveynliğin olumlu olumsuz tüm etkilerinin fark edilmesinin hem alan yazın hem klinik anlamda fayda sağlayacak bilgileri ortaya çıkarabileceği düşünülmektedir. Bunların yanında toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek beliren yetişkinlere yapılan müdahaleler, müdahale alanları, şekilleri ve yoğunluğu açısından farklılık gösterebilmektedir. Bu kapsamda ileride yapılacak çalışmalarda helikopter ebeveynliğin toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi önemli görülmektedir.

Kaynaklar

- Allen, J. P., Hauser, S. T., Bell, K. L. ve O'Connor, T. G. (1994). Longitudinal assessment of autonomy and relatedness in adolescent-family interactions as predictors of adolescent ego development and self-esteem. *Child Development*, 65(1), 179–194. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1994.tb00743.x>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood a theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Arnett, J. J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence through midlife. *Journal of Adult Development*, 8(2), 133–143. <https://doi.org/10.1023/A:1026450103225>
- Arnett, J. J. (2005). The developmental context of substance use in emerging adulthood. *Journal of Drug Issues*, 35(2), 235–254. <https://doi.org/10.1177/002204260503500202>
- Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for? *Child Development Perspectives*, 1(2), 68–73. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2007.00016.x>
- Arnett, J. J. (2015). *Emerging Adulthood: The Winding Road From the Late Teens Through the Twenties* (2th ed.). Oxford University Press.
- Arnett, J. J. (2016). Does emerging adulthood theory apply across social classes? National data on a persistent question. *Emerging adulthood*, 4(4), 227-235.
- Arnett, J. J. ve Tanner, J. L. (2006). *Emerging Adults in America - Coming of Age in the 21st Century*. American Psychological Association.
- Arslan, P. ve Kırıl, B. İlkokul öğretmenlerinin aşırı koruyucu (helikopter) velilerle ilgili deneyimleri: Bir fenomenoloji çalışması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 55(3), 854-915. <http://doi.org/10.30964/auedfd.1035605>
- Atak, H. ve Çok, F. (2010). İnsan yaşamında yeni bir dönem: Beliren yetişkinlik. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), 39–50.

- Biggs, S., Phillipson, C., Leach, R. ve Money, A. M. (2007). The mature imagination and consumption strategies. *International Journal of Ageing and Later Life*, 2(2), 31-59.
- Bleys, D., Soenens, B., Claes, S., Vliegen, N. ve Luyten, P. (2018). Parental psychological control, adolescent self-criticism, and adolescent depressive symptoms: A latent change modeling approach in Belgian adolescents. *Journal of Clinical Psychology*, 74(10), 1833–1853. <https://doi.org/10.1002/jclp.22632>
- Bradley-Geist, J. C. ve Olson-Buchanan, J. B. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students. *Education and Training*, 56(4), 314–328. <https://doi.org/10.1108/ET-10-2012-0096>
- Britton, P. C., Van Orden, K. A., Hirsch, J. K. ve Williams, G. C. (2014). Basic psychological needs, suicidal ideation, and risk for suicidal behavior in young adults. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 44(4), 362-371. <https://doi.org/10.1111/sltb.12074>
- Carr, V. M., Francis, A. P. ve Wieth, M. B. (2021). The relationship between helicopter parenting and fear of negative evaluation in college students. *Journal of Child and Family Studies*, 30(8), 1910-1919. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-01999-z>
- Chen, C., Elliot, A. J. V. ve Sheldon, K. M. (2019). Psychological need support as a predictor of intrinsic and external motivation: the mediational role of achievement goals. *Educational Psychology*, 39(8), 1090–1113. <https://doi.org/10.1080/01443410.2019.1618442>
- Chirkov, V., Ryan, R. M. ve Kim, Y. (2003). Differentiating autonomy from individualism and independence: A self-determination theory perspective on internalization of cultural orientations and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(1), 97–110. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.1.97>
- Cline, F. ve Fay, J. (1990). *Parenting with Love & Logic*. The Navigators.
- Cook, E. C. (2020). Understanding the associations between helicopter parenting and emerging adults' adjustment. *Journal of Child and Family Studies*, 29(7), 1899–1913. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01716-2>
- Costa, S., Soenens, B., Gugliandolo, M. C., Cuzzocrea, F. ve Larcán, R. (2015). The mediating role of experiences of need satisfaction in associations between parental psychological control and internalizing problems: A study among Italian college students. *Journal of Child and Family Studies*, 24(4), 1106–1116. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-9919-2>
- Cui, M., Darling, C. A., Coccia, C., Fincham, F. D. ve May, R. W. (2019). Indulgent parenting, helicopter parenting, and well-being of parents and emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 28(3), 860–871. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-01314-3>
- Darlow, V., Norvilitis, J. M. ve Schuetze, P. (2017). The relationship between helicopter parenting and adjustment to college. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2291–2298. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0751-3>
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19(2), 109–134. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(85\)90023-6](https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6)
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). The " what " and " why " of goal pursuits : Human needs and the self-determination of behavior *Psychological Inquiry*, 11(4), 37–41. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 182–185. <https://doi.org/10.1037/a0012801>
- Deci, E. L. ve Vansteenkiste, M. (2004). Self-determination theory and basic need satisfaction :

- Understanding human development in positive psychology. *Ricerche Di Psicologia*, 27(1), 23–40.
- Deci, E. L., Connell, J. E. ve Ryan, R. M. (1989). Self-determination in a work organization. *Journal of Applied Psychology*, 74(4), 580–590. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.74.4.580>
- Deci, E., Ryan, R., Gagné, M., Leone, D. R., Usunov, J. ve Kornazheva, B. P. (2001). Need Satisfaction , Motivation, and Well-Being in the Work Organizations of a Former Eastern Bloc Country: A Cross-Cultural Study of Self-Determination. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(8), 930–942. <https://doi.org/10.1177/0146167201278002>
- Doğan, A. ve Cebioğlu, S. (2011). Beliren yetişkinlik: Ergenlikten yetişkinliğe uzanan bir dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(28), 11–21.
- Dorrance-Hall, E., Shebib, S. J. ve Scharp, K. M. (2021). The mediating role of helicopter parenting in the relationship between family communication patterns and resilience in first-semester college students. *Journal of Family Communication*, 21(1), 34-45. <https://doi.org/10.1080/15267431.2020.1859510>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity Youth and Crisis*. WW Norton & company
- Erkan, E. (2019). *Bağımlı Kişilik Özellikleri ile Ebeveyn Duygusal Erişilebilirliği ve Helikopter Ebeveyn Tutumu İlişkisinde Kişilerarası İlişki Boyutlarının Aracı Rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara
- Farley, J. P. ve Kim-Spoon, J. (2014). The development of adolescent self-regulation: Reviewing the role of parent, peer, friend, and romantic relationships. *Journal of Adolescence*, 37(4), 433–440. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2014.03.009>
- Fletcher, K. L., Pierson, E. E., Speirs Neumeister, K. L. ve Finch, W. H. (2020). Overparenting and perfectionistic concerns predict academic entitlement in young adults. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 348–357. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01663-7>
- Fingerman, K. L., Cheng, Y. P., Wesselmann, E. D., Zarit, S., Furstenberg, F. ve Birditt, K. S. (2012). Helicopter parents and landing pad kids: Intense parental support of grown children. *Journal of Marriage and Family*, 74(4), 880–896. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2012.00987.x>
- Gao, W., Hou, Y., Hao, S. ve Yu, A. (2023). Helicopter parenting and emotional problems in Chinese emerging adults: Are there cross-lagged effects and the mediations of autonomy?. *Journal of Youth and Adolescence*, 52(2), 393-405. <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01702-5>
- Ginott, H. G. (2009). *Between parent and child: revised and updated: the bestselling classic that revolutionized parent-child communication*. Harmony.
- Grotevant, H. D. (1987). Toward a process model of identity formation. *Journal of Adolescent Research*, 2(3), 203–222. <https://doi.org/10.1177/074355488723003>
- Grusec, J. E. (2008). What is the nature of effective parenting? It depends. Kerr, M., Stattin, H. ve Engels, R. C. (Ed.). *What can parents do?: New insights into the role of parents in adolescent problem behavior* (Vol. 3.) içinde (239-257). John Wiley & Sons.
- Hamzah, A. R., Lucky, E. O. I. ve Joarder, M. H. R. (2014). Time management, external motivation, and students' academic performance: Evidence from a Malaysian public university. *Asian Social Science*, 10(13), 55–63. <https://doi.org/10.5539/ass.v10n13p55>
- Hayes, K. N. ve Turner, L. A. (2021). The relation of helicopter parenting to maladaptive perfectionism in emerging adults. *Journal of Family Issues*, 42(12), 2986-3000. <https://doi.org/10.1177/0192513X21993194>
- Hock, E., Eberly, M., Bartle-Haring, S., Ellwanger, P. ve Widaman, K. F. (2013). Separation anxiety in parents of adolescents: Theoretical significance and scale development. *Annual Progress in Child Psychiatry and Child Development*, 72(1), 59–86. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00279>

- Hoffman, G. J., Lee, J. ve Mendez-Luck, C. A. (2012). Health behaviors among Baby Boomer informal caregivers. *Gerontologist*, 52(2), 219–230. <https://doi.org/10.1093/geront/gns003>
- Hong, P. ve Cui, M. (2019). Helicopter parenting and college students' psychological maladjustment: The role of self-control and living arrangement. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 338–347. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01541-2>
- Howard, A. L., Alexander, S. M. ve Dunn, L. C. (2022). Helicopter parenting is unrelated to student success and well-being: A latent profile analysis of perceived parenting and academic motivation during the transition to university. *Emerging Adulthood*, 10(1), 197–211. <https://doi.org/10.1177/2167696820901626>
- Hwang, W. ve Jung, E. (2021). Helicopter parenting versus autonomy supportive parenting? A latent class Analysis of parenting among emerging adults and their psychological and relational well-being. *Emerging Adulthood*, 10(3), 731–743. <https://doi.org/10.1177/21676968211000498>
- Hwang, W., Jung, E., Fu, X., Zhang, Y., Ko, K., Lee, S.-A., Lee, Y. M., Lee, S., You, H.-K. ve Kang, Y. (2022). Is helicopter parenting related to college students' mental health? A typological and cross-cultural approach. *Family Relations*, 1– 19. <https://doi.org/10.1111/fare.12802>
- Joussemet, M. ve Koestner, R. (2008). A self-determination theory perspective on parenting. *Canadian Psychology*, 49(3), 194–200. <https://doi.org/10.1037/a0012754>
- Jung, E., Hwang, W., Kim, S., Sin, H., Zhao, Z., Zhang, Y. ve Park, J. H. (2019). Helicopter parenting, autonomy support, and student wellbeing in the United States and South Korea. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 358–373. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0614-3>
- Kelly, L., Duran, R. L. ve Miller-Ott, A. E. (2017). Helicopter parenting and cell-phone contact between parents and children in college. *Southern Communication Journal*, 82(2), 102–114. <https://doi.org/10.1080/1041794X.2017.1310286>
- Keniston, K. (1970). Youth: A "new" stage of life. *The American Scholar*, 39(4), 631–654.
- Kouros, C. D., Pruitt, M. M., Ekas, N. V., Kiriaki, R. ve Sunderland, M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies*, 26(3), 939–949. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0614-3>
- Kwon, K. A., Yoo, G. ve Bingham, G. E. (2016). Helicopter parenting in emerging adulthood: Support or barrier for Korean college students' psychological adjustment? *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 136–145. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0195-6>
- Lee, J. ve Kang, S. (2018). Perceived helicopter parenting and Korean emerging adults' psychological adjustment: The mediational role of parent–child affection and pressure from parental career expectations. *Journal of Child and Family Studies*, 27(11), 3672–3686. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1193-2>
- Lemoyne, T. ve Buchanan, T. (2011). Does “hovering” matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum*, 31(4), 399–418. <https://doi.org/10.1080/02732173.2011.574038>
- Leung, J. T. Y. ve Shek, D. T. L. (2018). Validation of the perceived Chinese overparenting scale in emerging adults in Hong Kong. *Journal of Child and Family Studies*, 27(1), 103–117. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0880-8>
- Love, H., May, R. W., Cui, M. ve Fincham, F. D. (2019). Helicopter parenting, self-control, and school burnout among emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 327–337. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101376>
- Moilanen, K. L. ve Lynn Manuel, M. (2019). Helicopter parenting and adjustment outcomes in young adulthood: A consideration of the mediating roles of mastery and self-regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 28(8), 2145–2158. <https://doi.org/10.1007/S10826-019-01433-5>

- Nelson, L. J. ve Barry, C. M. (2005). Distinguishing features of emerging adulthood the role of self-classification as an adult. *Journal of Adolescent Research*, 20(2), 242–262. <https://doi.org/10.1177/0743558404273074>
- Nelson, L. J., Padilla-Walker, L. M. ve Nielson, M. G. (2015). Is hovering smothering or loving? An examination of parental warmth as a moderator of relations between helicopter parenting and emerging adults' indices of adjustment. *Emerging Adulthood*, 3(4), 282–285. <https://doi.org/10.1177/2167696815576458>
- Niemiec, C. P., Lynch, M. F., Vansteenkiste, M., Bernstein, J., Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2006). The antecedents and consequences of autonomous self-regulation for college : A self-determination theory perspective on socialization. *Journal of Adolescence*, 29(2006), 761–775. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2005.11.009>
- Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M. ve Weber, K. (2014). Investigating helicopter parenting, family environments, and relational outcomes for millennials. *Communication Studies*, 65(4), 407–425. <https://doi.org/10.1080/10510974.2013.811434>
- Oh, H., Cho, H. ve Yim, S. Y. (2021). Influence of perceived helicopter parenting, critical thinking disposition, cognitive ability, and learning motivation on learning behavior among nursing students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 1362. <https://doi.org/10.3390/ijerph18031362>
- Padilla-Walker, L. M. ve Nelson, L. J. (2012). Black hawk down?: Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1177–1190. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.03.007>
- Padilla-Walker, L. M., Son, D. ve Nelson, L. J. (2021). Profiles of helicopter parenting, parental warmth, and psychological control during emerging adulthood. *Emerging Adulthood*, 9(2), 132–144. <https://doi.org/10.1177/2167696818823626>
- Reed, K., Duncan, J. M., Lucier-Greer, M., Fixelle, C. ve Ferraro, A. J. (2016). Helicopter parenting and emerging adult self-efficacy: Implications for mental and physical health. *Journal of Child and Family Studies*, 25(10), 3136–3149. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0466-x>
- Reis, H. T., Sheldon, K. M., Gable, S. L., Roscoe, J. ve Ryan, R. M. (2000). Daily well-being: The role of autonomy, competence, and relatedness. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(4), 419–435. <https://doi.org/10.1177/0146167200266002>
- Rote, W. M., Olmo, M., Feliscar, L., Jambon, M. M., Ball, C. L. ve Smetana, J. G. (2020). Helicopter parenting and perceived overcontrol by emerging adults: A family-level profile analysis. *Journal of Child and Family Studies*, 29(11), 3153–3169. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01824-z>
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Schiffrin, H. H. ve Liss, M. (2017). The effects of helicopter parenting on academic motivation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(5), 1472–1480. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0658-z>
- Schiffrin, H. H., Batte-Futrell, M. L., Boigegrain, N. M., Cao, C. N. ve Whitesell, E. R. (2021). Relationships between helicopter parenting, psychological needs satisfaction, and prosocial behaviors in emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 30, 966–977. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-01925-3>
- Schiffrin, H. H., Erchull, M. J., Sendrick, E., Yost, J. C., Power, V. ve Saldanha, E. R. (2019a). The effects of maternal and paternal helicopter parenting on the self-determination and well-being of emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 28(12), 3346–3359. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01513-6>
- Schiffrin, H. H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K. A., Erchull, M. J. ve Tashner, T. (2014). Helping or

- hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies*, 23(3), 548–557. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9716-3>
- Schiffrin, H. H., Yost, J. C., Power, V., Saldanha, E. R. ve Sendrick, E. (2019b). Examining the relationship between helicopter parenting and emerging adults' mindsets using the consolidated helicopter parenting scale. *Journal of Child and Family Studies*, 28(5), 1207–1219. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01360-5>
- Schwartz, S. J., Côté, J. E. ve Arnett, J. J. (2005). Identity and agency in emerging adulthood: Two developmental routes in the individualization process. *Youth & Society*, 37(2), 201–229.
- Segrin, C., Givertz, M., Swaitkowski, P. ve Montgomery, N. (2015). Overparenting is associated with child problems and a critical family environment. *Journal of Child and Family Studies*, 24(2), 470–479. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9858-3>
- Segrin, C., Wosidlo, A., Givertz, M., Bauer, A. ve Taylor Murphy, M. (2012). The association between overparenting, parent-child communication, and entitlement and adaptive traits in adult children. *Family Relations*, 61(2), 237–252. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.201>
- Seki, T. (2023). The mediating role of perfectionism and the need for social approval in the effect of helicopter parenting on psychological well-being in emerging adults. *International Journal of Educational Research Review*, 8(2), 343–353. <https://doi.org/10.24331/ijere.1255279>
- Somers, P. ve Settle, J. (2010a). The helicopter parent (Part 1): Research toward a typology. *College and University*, 86(1), 18–27.
- Somers, P. ve Settle, J. (2010b). The helicopter parent (Part 2): International arrivals and departures. *College and University*, 86(2), 2–9.
- Süsen, Y., Pak, H. ve Çevik, E. (2022). Helicopter parenting, self-control, and problematic online gaming in emerging adults. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(3), 331–341. <https://doi.org/10.5455/kpd.26024438m000070>
- Van Ingen, D. J., Freiheit, S. R., Steinfeldt, J. A., Moore, L. L., Wimer, D. J., Knutt, A. D., ... Roberts, A. (2015). Helicopter parenting: The effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. *Journal of College Counseling*, 18(1), 7–20. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1882.2015.00065.x>
- Wang, J., Lai, R., Yang, A., Yang, M. ve Guo, Y. (2021). Helicopter parenting and depressive level among non-clinical Chinese college students: A moderated mediation model. *Journal of Affective Disorders*, 295, 522–529. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.08.078>
- Yılmaz, H. ve Büyükcebeci, A. (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(54), 707–744.
- Zhang, R., Zhang, H., Guo, X., Wang, J., Zhao, Z. ve Feng, L. (2022). Relationship between helicopter parenting and chinese elementary school child procrastination: A mediated moderation model. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(22), 14892. <https://doi.org/10.3390/ijerph192214892>